

Onnettomuustutkintakeskus

Viite: Lausuntopyyntö 25.11.2025 2024-S18 Huumeita käyttävien nuorten lääkeshoidon koordinaation parantaminen

Suositus 2024-S18: Huumeita käyttävien nuorten lääkeshoidon koordinaation parantaminen

Suositus

Sosiaali- ja terveysministeriö selvittää ja toteuttaa yhteistyössä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa huumeita käyttävien nuorten turvallisen lääkeshoidon ja koordinaation parantamisen toimenpiteet.

Suosituksen tarkennus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrittelee kansallisen tason vaatimukset tiedonhallinnan yhteentoimivuudesta ja esimerkiksi tietojen siirrosta. Valtakunnallisen Kanta-lääkityslistan käyttöönotto etenee ja toisen vaiheen käyttöönotot on suunniteltu vuosille 2025–2027.

THL kiittää mahdollisuudesta antaa suositukseen lausunto.

Kuten suosituksen tarkennuksessa mainitaankin, etenee Kanta-lääkityslistan käyttöönotto suunnitelmien mukaisesti. Toisen vaiheen käyttöönotto tulee ajoittumaan vuodelle 2027, ja lääkkeen määrääminen tulee 1.10.2027 alkaen aina (poikkeustilanteita lukuun ottamatta) perustua Kanta-lääkityslistan ajantasaisiin tietoihin

Kanta-lääkityslista perustuu yksittäisten lääkemääräysten sijaan peräkkäisten lääkemääräysten muodostamaan lääkkeen jatkumoon, jossa lääkkeestä on voimassa vain uusin lääkemääräys. Lääkkeitä, joita ei ole tarkoitus enää käyttää merkitään lopetetuiksi lopettamismerkinnällä ja Kanta-lääkityslistan käyttöönoton jälkeisenä siirtymäaikana terveydenhuollon ammattilaiset tulevat aktiivisesti lopettamaan tai mitätöimään potilaiden päällekkäisiä lääkemääräyksiä.

Nämä toimenpiteet yhdistettynä Kanta-lääkityslistan toimintaperiaatteisiin selkeyttävät potilaan lääkitystä, vähentävät päällekkäisten lääkitysten riskiä ja lääkkeiden väärinkäytön mahdollisuuksia.

Kanta-lääkityslista tulee tarjoamaan ajantasaiset lääkitystiedot samanlaisina kaikille terveydenhuollon ammattilaisille ja myös asukkaille, kun tiedot tallennetaan kertakirjausperiaatteella yhteen paikkaan, Reseptikeskukseen.

Sähköisen lääkemääräyksen lain 13 §:n 3 momentin toisessa kohdassa määrätään, että pkv- ja huumausainelääkettä määräävälle saadaan luovuttaa kaikki tiedot potilaalle aikaisemmin ja muualla määrätyistä pkv- ja huumausainelääkkeistä sekä niihin liittyvistä toimitusmerkinnöistä potilaan mahdollisesti asettamista tietojen luovutuskielloista huolimatta. Kanta-lääkityslistan toiminnallisten vaatimusten mukaan potilastietojärjestelmien tulee aina esittää lääkkeen määrääjälle muut potilaan mahdollisesti käytössä olevat pkv- ja huumausainelääkkeet, mikäli hoitotilanteessa valitaan määrättäväksi pkv- tai huumausainelääkkeeksi luokiteltava valmiste. Lääkkeen määrääjillä on siten jatkossa kokonaiskuva potilaan lääkityksestä, myös väärinkäyttöön soveltuvien lääkkeiden käytöstä.

Lääkkeenmääräämisasetuksen 11 § tukee lääkemääräyslakia toteamalla, että lääkkeen määrääjän tulee seurata, mikäli mahdollista, lääkkeen todellista käyttöä lääkeriippuvuuden kehittymisen ehkäisemiseksi. Lääkeriippuvuutta sairastavan potilaan hoito tulee mahdollisuuksien mukaan keskittää yhdelle lääkärille. Kanta-lääkityslistan lisäksi apteekkisopimus uudistus kohti uutta Lääkesopimusmallia tulee tukemaan tätä toimintamallia.

Myös apteekkisopimusmenettelyä ollaan uudistamassa Kanta-lääkityslistan 3. vaiheen yhteydessä (käyttöön otot arviolta vuosina 2028-2029). Uudistuksessa uudella Lääkesopimusmenettelyllä on tarkoitus ohjata ja rajoittaa ensisijaisesti lääkkeen määräämistä ja vain tarvittaessa lääkkeen toimittamista. Näin menettelyn vaikutus kohdistuu suoraan sinne mihin se on tarkoitettukin, eli lääkkeen määräämiseen. Lääkesopimusmenettelyn avulla on mahdollista sujuvammin keskittää potilaan mahdollisten pkv- ja

huumausainelääkkeiden määräämiset tiettyyn terveydenhuollon yksikköön ja tarvittaessa tietyille lääkäreille, tarvittaessa myös toimitukset tiettyyn apteekkiin. Lääkesopimuksen käyttö yhtenä hoitokeinona lääkeriippuvaisen potilaan hoitosuunnitelmassa on suositeltavaa ja uudistuksen myötä myös sen käytettävyys paranee ja sen käytön voidaan odottaa lisääntyvän.

Suosituksen perusteluissa painotetaan, että tällä hetkellä väärinkäyttöön soveltuvia lääkkeitä määrätään myös etävastaanotoilla. Vaikka tätä toimintatapaa ei ole mahdollista kokonaan estää ilman lakimuutoksia, THL:n vahva suositus on, ettei väärinkäyttöön soveltuvia valmisteita määrätä etävastaanottojen yhteydessä muuta kuin poikkeustapauksissa. Huumausainelääkemääräykselle on lääkkeen määrääjän myös lisättävä tieto siitä, miten kyseinen potilas on tunnistettu. Vastaavaa vaatimusta ei ole pkv-lääkkeiden määräyksillä.

Pääjohtajan sijainen,
hallinto- ja talousjohtaja

Mia Nykopp

Johtaja

Sirpa Soini

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende